

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ГОДИНА АКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ «РІДНА УКРАЇНА В СЕРЦІ НАЗАВЖДИ!» (для учнів 1-х класів)	6
ВІРТУАЛЬНА МАНДРІВКА «ПОДОРОЖУЄМО УКРАЇНОЮ» (для учнів 1–2-х класів)	16
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ГРА ДО ДНЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ «ВОЇНИ СВІТЛА, ВОЇНИ ДОБРА...» (для учнів 2-х класів)	24
КВЕСТ-ГРА «УКРАЇНСЬКІ ОБЕРЕГИ» (для учнів 2-х класів)	30
КВЕСТ «ОДНА УКРАЇНА, І ДВОХ НЕ БУВАЄ» (для учнів 2-х класів)	36
КВЕСТ «ЯК СНИГОВИЧКИ УКРАЇНЦЯМИ СТАЛИ» (для учнів 2-х класів)	41
ГРА-ВІКТОРИНА «В МОЄМУ СЕРЦІ — УКРАЇНА!» (для учнів 2-х класів)	46
ПОДОРОЖ МІСТАМИ УКРАЇНИ «10 НАЙКРАСИВШИХ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ» (для учнів 3–4-х класів)	52
КВЕСТ «УКРАЇНА — РІДНИЙ КРАЙ!» (для учнів 3–4-х класів)	71
КВЕСТ «НА ГОСТИНУ ДО КОЗАКІВ» (для учнів 3–4-х класів)	76
ПРОЄКТ «ДОПОМОЖІМО БЕЗПРИТУЛЬНИМ ТВАРИНАМ, АБО ЧИ МОЖЕ БЕЗПРИТУЛЬНИЙ СОБАКА СТАТИ ЗАХИСНИКОМ УКРАЇНИ?» (для учнів 3–4-х класів)	82
АРТВЕЧІРКА «У КРАЛІ КОРАЛІ» (для учнів 3–4-х класів)	87
ГРА-ПОДОРОЖ «ГАСТРОНОМІЧНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ, АБО СМАЧНА ПОДОРОЖ» (для учнів 3–4-х класів)	92
ЗАСІДАННЯ КЛУБУ «ВІДРОДЖЕННЯ ДУХОВНОСТІ», ПРИСВЯЧЕНЕ ДНЮ НАРОДЖЕННЯ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО (для учнів 3–4-х класів) (у межах презентації проєкту «Твори добро...») . . .	101
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	109

ВІРТУАЛЬНА МАНДРІВКА «ПОДОРОЖУЄМО УКРАЇНОЮ» (для учнів 1–2-х класів)

Світлана Сіденко

Мета: формувати ключові компетентності:

- ✓ загальнокультурна: спонукати інтерес до рідної країни; сприяти формуванню національної свідомості; розвивати загальнолюдські цінності;
- ✓ уміння вчитися: формувати вміння правильно розподіляти час, доводити почате до кінця;
- ✓ громадянська: прищеплювати любов до рідного краю, почуття гордості та патріотизму, любов до навколишнього світу.

Обладнання: картки для гри «Поясни значення»; ілюстрації, відео; картки для завдань; маркери, долоньки мрій; матеріал для виготовлення ляльки-мотанки; ноутбук, презентація.

Матеріали для майстер-класу: клаптики білої тканини (15×15 см) для голови, кольорові клаптики тканини (9×9 см для рук, 8×15 см для спідниці та 4×7 см для фартуха), синтепон або вата, нитки (лялі, шерстяні, бавовняні тощо), нитки муліне або трикутничок квітчастої тканини (для волосся або хустки).

Хід заходу

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

У всьому світі — кожен знає:
Є Батьківщина лиш одна.
І в нас вона одна-єдина —
Це наша рідна Україна.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

— Сьогодні запрошую вас до віртуальної мандрівки нашою країною. Ми завітаємо в різні її куточки, дізнаємося багато цікавого і несподіваного. Під час мандрівки на вас чекатимуть завдання. Виконавши їх, ви матиме змогу потрапити до нової зупинки подорожі, дізнатися багато цікавого з історії її виникнення. Отже, вирушаймо!

— Щоб дізнатися назву першої зупинки, прошу вас пояснити значення слова «коса».

Гра «Поясни значення»



Заплетене волосся



Сільськогосподарське знаряддя для косіння трави



Вузька намивна смуга суходолу
в морі, річці тощо, сполучена одним кінцем із берегом

— Як ви вважаєте, про яку косу ми будемо зараз говорити?

— Так, це Кінбурнська коса.

♦ **Інформація для вчителя**

Кінбурнська коса (Миколаївська область, Чорноморський біосферний заповідник).

Ця коса є частиною Кінбурнського півострова, розташована між Чорним морем і Дністровсько-Бузьким лиманом. З одного боку косу омиває солоня вода, з другого — прісна.

Тут є 150 солоних і прісних озер із цілющою білою глиною та піщані пляжі з піском білого кольору. Зустрічаються рожеві озера, — такого відтінку вони набули завдяки унікальним мікрободоростям, це єдиний організм, що виживає в дуже солоній воді. Солоні озера можна зустріти в багатьох куточках України, але найбільше їх на узбережжях Чорного та Азовського морів.

Лемурійське озеро — одне з найсолоніших у світі — розташоване в Херсонській області. Солоність його води сягає 270-00 грамів на літр води.

— Подивіться, яке це фантастичне видовище — рожеві озера.

- ♦ *Посилання на відеоматеріали:* <https://youtu.be/LogMySJk1Eo>



У біосферному заповіднику можна побачити поле диких орхідей, де на одному квадратному метрі росте до півсотні квітів. А ще тут можна побачити близько 240 видів птахів — на косі гніздяться мартини, сірі журавлі, білі чаплі, кулики, качки, лебеді. До речі, візитівкою коси є пелікани, які прилітають сюди навесні; також можна побачити тут навіть рожевих фламінго.



— Продовжуємо нашу подорож. Та, щоб потрапити до наступної зупинки, потрібно відгадати загадку.

- ♦ З висоти великої зриваючись,
Грізно він реве, шумить
І, об каміння розбиваючись,
Піни багато утворює вміть. (*Водоспад*)

- Чи бували ви коли-небудь біля водоспадів? (Якщо «так», охочі діти діляться враженнями.)
- Назва водоспаду, до якого ми вирушимо, заховалася в цьому рядочку. Прибравши букви Б, ви прочитаєте його назву.

ББВБОУДБОУБСВПБАБДВБГБУБКББ

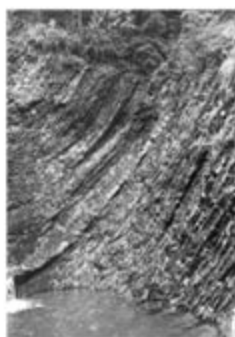
— Отже, вирушаймо до водоспаду Гук.

♦ **Інформація для вчителя**

Водоспад Гук знаходиться в Карпатах, ще його називають Женецьким. Розташований на висоті 900 м над рівнем моря. Висота Гука становить 15 м. Місцеві жителі назвали водоспад Гуком через шум, гул, що доноситься від нього. Цей водоспад відносно молодий, утворився природним шляхом у результаті весняної повені та обвалу породи 1950 року.

ЛЕГЕНДА ВОДОСПАДУ ЖЕНЕЦЬКИЙ ГУК

Легенда, звісно ж, пов'язана із коханням. Колись у селі, неподалік водоспаду, жили двоє закоханих: Юра та Малка. Та не могли вони бути разом через різну релігію — їхні батьки ніколи б не дали благословення на такий шлюб. Через це юна Малка вирішила, що немає їй життя без коханого, і пірнула у водоспад Гук просто на очах у Юрка. Та водоспад зчулився над коханими і виніс дівчину на плесо поруч. Побачивши це, парубок вирішив, що тепер будь-яким чином має зберегти їхнє кохання, і відвіз свою Малку далеко від близьких та родичів. Відтоді було прийнято доводити справжність почуттів, пірнувши в Гук.



- *Посилання на відео:* <https://www.ukraine-is.com/uk/vodospad-zhenetskyi-guk/>

— Чи багато ви знаєте про нашу рідну Україну? Лише відповівши на запитання вікторини, ми зможемо потрапити до наступної зупинки нашої мандрівки. Не підведіть!

Вікторина

- Яке місто є столицею нашої держави? (*Київ.*)
- Якого кольору Прапор України? (*Синьо-жовтий.*)
- Який вигляд має Герб України? (*Тризуб.*)
- Яка мова в Україні є державною? (*Українська.*)
- Чим зустрічають дорогих гостей? (*Хлібом-сіллю.*)
- Як називається найбільша річка України? (*Дніпро.*)
- Які моря омивають Україну? (*Чорне, Азовське.*)
- Який кущ вважають народним символом? (*Калина.*)
- Які зимові свята святкують в Україні? (*Новий рік, Різдво.*)
- Які гори є в Україні? (*Карпати, Кримські гори.*)



- Добре відповідали! Продовжуймо нашу подорож.
- Чи відомо вам слово «гай»? Хто бував в українських гаях? Поділіться враженнями.
- Хочу запросити вас до Трикратьського гаю.

♦ Інформація для вчителя

Трикратський гай був висаджений графом Скаржинським у пер. пол. 19 століття. Розкинувся штучний лісовий масив у Миколаївській області біля села Трикрати. Це великий парк загальною площею 247 гектарів. У нього входять урочища «Васильєва пасіка», «Літній хутір Скаржинського», «Лабіринт». Останнє дістало таку назву завдяки безлічі заплутаних стежок, штучних каналів і містків, перекинутих через річку. Особливою цінністю Трикратського лісу є 350 старовинних дубів. Багатьом із них по 120 років. Їх по праву можна назвати велетнями: стовбур ледь можуть обхопити троє дорослих людей. Парк зберіг свою унікальну красу, первозданий рослинний і тваринний світ. Кам'яні річкові пороги, березовий гай... Хоча є тут і творіння рук людських, наприклад, фонтани. На території мешкають стадо бізонів, козулі, олені та лані.



Фізкультхвилинка. Рухлива гра «Голка та нитка»

Діти шикуються в колону та кладуть руки на плечі сусіда попереду. Ведучий — «голка», він вибирає напрямок руху, вільно пересувається кімнатою. Решта гравців біжить за ним, намагаючись не розірвати ланцюжок. Якщо «нитка» рветься, «голкою» стає інший гравець. Під час руху діти промовляють:

Сюди-туди голка,
Сюди-туди нитка.

Ось тут буде листя,
Ось тут буде квітка.

— Відпочили! Щоб потрапити до наступного місця, його назву слід розшифрувати.

Гра «Шифрувальник»

Р	7 + 6
Е	19 - 17
С	12 - 8
А	9 + 6
О	10 + 10

З	40 + 2
К	90 - 60
Ь	50 + 7
Д	32 + 14
Л	72 - 12

4	20	60	2	46	15	13	4	57	30	2

20	42	2	13	20

— Так, рушаймо до Соледарського озера.

♦ **Інформація для вчителя**

Соледарське озеро розташоване біля міста Соледар, у Донецькій області. Ця водойма не така вже й проста, ба більше, навіть дещо загадкова. Температура води в ній має аномальний характер, не дарма водойму називають також *озером з підігрівом*. Феномен озера полягає в тому, як би парадоксально це не було, що чим глибшим є місце в озері, тим вищою є температура його води. Були спроби дослідити місцеву загадку природи, але це виявилось непростю справою. Коли аквалангісти намагалися опуститися на дно озера, було помічено, що вода поступово ущільнюється, по суті перетворюючись на подобу рідкого скла, при цьому виштовхує на поверхню будь-кого, хто намагається опуститися якнайнижче.



— Подорож триває! Але, щоб дізнатися про наступну зупинку, пропоную завітати до майстрині, яка навчить вас виготовляти ляльку-мотанку, адже лялька, виготовлена власноруч, має чарівну силу. Вона не лише береже родинне вогнище, але й має здатність здійснювати бажання. Таку ляльку мати передавала дочці, віддаючи заміж, а та, в свою чергу, дарувала Березиню своїй дитині.



Порядок виконання роботи

(Учні виконують роботу разом з учителем, але можна запросити на захід справжню майстриню ляльок.)

1. Загорніть синтепон у білу тканину, обмотайте червоними нитками.
2. За допомогою лляної нитки або атласної стрічки зробіть на обличчі мотанки сакральний хрест — спочатку вертикальну смужку, закріпивши нитки на шиї, потім — горизонтальну, зав'язавши вузлик ззаду голови.
3. Зберіть тканину для спіднички з одного боку в складки та примотайте до ляльки. Нитку не обрізайте!
4. Обмотуючи ляльку червоною ниткою від шиї до талії, примотайте фартух.
5. Тканину для рук згорніть гармошкою, обмотайте нитками.
6. Примотайте ручки до ляльки нитками хрест-навхрест.
7. За допомогою ниток муліне зробіть лялечці волосся. На місці проділу зав'яжіть нитку, а з протилежного боку моток розріжте ножицями.



8. Прикладіть до голови мотанки волосся, пригладьте його та закріпіть, перев'язавши ниткою на шиї.
9. Заплетіть Березині коси.
10. Зав'яжіть лялечці на голову стрічку або надягніть віночок. Ший можна прикрасити намистом.

• Посилання на відео: <https://pustunchik.ua/ua/treasure/tools/mjagkie-igrushki-svoimi-rukami/kukla-obereg>

— Гарні у вас ляльки! Подивіться: ми опинилися в місті Дніпро. Хто відвідував це місто з батьками?

— Пропоную завітати до історичного музею Дмитра Яворницького.

♦ Інформація для вчителя

Кам'яні баби — це людиноподібні статуї, які давні люди вважали ідолами-оберегами. Представники стародавніх народів установлювали їх на курганах. Ці монументальні скульптури з'явилися на території сучасної України понад 6 тисяч років тому. Зараз ми їх можемо побачити в історичному музеї Дмитра Яворницького міста Дніпро.

